

**MARGULAN
UNIVERSITY**

БЕКІТЕМІН

**Қабылдау комиссиясының
Төрағасы**

**Е. Әмірбекұлы
2026 ж.**

**«B006 - Музыка мұғалімдерін даярлау»
білім беру бағдарламасы тобына түсетін тұлғаларға
арналған шығармашылық емтихан бағдарламасы**

Павлодар

Составитель:

Преподаватель Тулекова А.Р. Тулекова А.Р.

Рекомендована на заседании Совета высшей школы искусства и спорта
« 29 » 05 2026 г., протокол № 5

Секретарь Совета ВШИиС Оспанов Е.Ж. Оспанов Е.Ж.

«Одобрено»

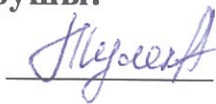
Декан ВШИиС Лебедева В.И. Лебедева В.И.

«Согласовано»

Проректор по академическим вопросам Жумабекова А.Б. Жумабекова А.Б.

« 09 » 06 2026 г.

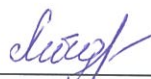
Құрастырушы:

Оқытушы Тулекова А.Р.

Өнер және спорт жоғары мектебі Кеңесінің отырысында ұсынылған
2026 ж. « 29 » 05 № 05 хаттамамен

ӨжСЖМ кеңесінің хатшысы Е.Ж. Оспанов

«Мақұлданды»

ӨжСЖМ деканы В.И. Лебедева

ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1) Қабылдау шығармашылық емтихандарының құрылымы мен мазмұны

Қабылдау шығармашылық емтихандарының бағдарламасы ҚР БҒМ Жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының талаптарына сәйкес орындалды.

6B01432 (IP) «Музыкалық білім беру» және 6B01431 «Музыкалық және хореографиялық білім беру» білім бағдарламасына музыкалық білімсіз оқуға түсетін талапкерлер екі шығармашылық емтихан тапсырады.

1) «Музыкалық-орындау аппаратының ерекшеліктері мен музыкалық қабілеттерін диагностикалау».

2) «Жеке музыкалық орындаушылық (вокалдық, аспаптық, хореографиялық)».

Шығармашылық емтихандардың мақсаты: музыкалық қабілеттер мен музыкалық-орындаушылық дағдылардың қалыптасу деңгейін анықтау; музыкалық өнер саласындағы музыкалық-теориялық және практикалық дайындық деңгейін анықтау; 6B01432 (IP) «Музыкалық білім беру» және 6B01431 «Музыкалық және хореографиялық білім беру» білім бағдарламасын меңгеру үшін шығармашылық әлеуеттің даму деңгейін анықтау.

Шығармашылық қабылдау емтихандары ауызша түрде өткізіледі.

Бірінші шығармашылық емтихан «музыкалық-орындаушылық аппарат пен музыкалық қабілеттердің ерекшеліктерін диагностикалау» кешенді сипатқа ие және анықтауға негізделеді:

1) талапкердің педагог көрсеткен әр түрлі жаттығуларды қайталау әдісімен музыкалық-орындаушылық аппаратының қалыптасу деңгейін;

2) шығармашылық жаттығуларды қолдана отырып, музыкалық дайындықсыз талапкерлерде музыкалық қабілеттерінің қалыптасу деңгейін: тыңдау және әуеннің биіктігін және оны дауыспен қайталау әдісімен; әртүрлі ырғақтық суреттерді тыңдау және оларды шапалақтау әдісімен; аралықтар мен аккордтарды тыңдау, дыбысталатын дыбыстардың санын анықтау және оларды дауыспен қайталау әдісін қолдана отырып жүзеге асырады.

Екінші шығармашылық емтихан» жеке музыкалық орындаушылық (вокалдық, аспаптық, хореографиялық) «кешенді сипатқа ие және анықтауға негізделеді:

1) музыкалық дайындық деңгейі бар талапкерлерде музыкалық-теориялық білім негіздерін, әр түрлі жанрдағы вокалдық және аспаптық музыкалық шығармаларды талдау және орындау практикалық дағдыларын қалыптастыру;

2) музыкалық дайындықсыз талапкерлерде вокалдық дағдылар мен аспаптық шығармаларды, хореографиялық орындау дағдыларының қалыптасу деңгейі.

Шығармашылық қабылдау емтихандары бірқатар ерекше міндеттерді шешуге бағытталған:

- музыкалық қабілеттердің қалыптасуын бағалау;
- музыкалық-орындаушылық вокалдық және аспаптық дағдылардың қалыптасуын бағалау;
- музыкалық-теориялық және тарихи-эстетикалық білім деңгейін анықтау;
- әдістемелік, шығармашылық міндеттерді шешу үшін алған білімдері мен дағдыларын қолдануға дайындығын анықтау.

Шығармашылық емтихан нәтижесінде:

1) музыкалық дайындығы бар талапкерлер төмендегілерді көрсетуі тиіс:: білуі:

- музыкалық сауаттың, гармонияның, талдаудың теориялық негіздерін;
- қазақ және әлемдік музыка тарихы саласында;
- музыкалық сауаттылық негіздерін;
- музыкалық мәнерліліктің негізгі құралдарын;
- музыкалық жанрлар мен формаларды;
- қазақ және әлемдік музыка мәдениетінің тарихын;
- хореографиялық өнердегі музыканың рөлін.

дағдылар:

- музыкалық шығарманы талдау;
 - әр түрлі жанрдағы вокалдық шығармаларды орындау;
 - әр түрлі жанрдағы аспаптық шығармаларды орындау.
- музыкалық шығарманы хореографияда қолдану тұрғысынан талдау;
- музыкалық шығарманың сипатын, темпін, метрін, ырғағын және динамикасын анықтау;
- әртүрлі жанрдағы вокалдық шығармаларды орындау;
- әртүрлі жанрдағы аспаптық шығармаларды орындау;
- музыкалық-көркемдік образды жеткізу.

2) Музыкалық дайындықсыз талапкерлер көрсетуі тиіс:

қабілеттерді:

- музыкалық дыбыстар мен әуендік реттіліктің биіктігін, күшін, ұзақтығын анықтау;
- орындалатын музыкалық дыбыстардың санын анықтау;
- музыкалық дыбыстардың, аралық және гармоникалық реттіліктің биіктігін дауыспен қайталау;
- орындалған метроритмиялық топтарды дауыспен немесе шапалақтау/түрту арқылы қайталау.

дағдылар:

- әр түрлі жанрдағы вокалдық және хореографиялық шығармаларды орындау;
- әр түрлі жанрдағы аспаптық және хореографиялық шығармаларды орындау

3) Қабылдау шығармашылық емтихандарын өткізуге қойылатын ұйымдастырушылық талаптар

Әрбір талапкерге емтиханның ұзақтығы 20 минутты құрайды – (өнер көрсетуге 5-10 минут, комиссияның сұрақтарына жауаптар 5-10 минут). Өнер көрсеткеннен кейін комиссияның қалауы бойынша қосымша және нақтылайтын сұрақтар қойылуы мүмкін.

Қабылдау сынақтары мемлекеттік және орыс тілдерінде жүргізіледі.

Талапкер өтініш, жеке куәлік/паспорт негізінде қабылдау шығармашылық емтиханын тапсыруға жіберіледі.

Қабылдау шығармашылық емтиханының басталуына кешіккен жағдайда талапкер сынаққа жіберілуі мүмкін, сонымен қатар, тапсырманы орындау уақыты ұлғайтылмайды, оны емтихан алушы ескертеді..

Қабылдау шығармашылық емтихандарына дәлелді себептермен (науқастануы немесе құжатпен расталған өзге де мән-жайлар) келмеген түлектер ППУ-ға түсу сынақтарының кестесінде көзделген резервтік күні жіберіледі.

Қабылдау шығармашылық емтихандарын өткізу кезінде комиссия тыныш және мейірімді жағдайды қамтамасыз етеді, талапкерлерге өз білімі мен іскерлігінің деңгейін барынша толық көрсетуге мүмкіндік береді.

Шығармашылық емтихандар ППУ Қабылдау комиссиясы белгілеген кестеге сәйкес екі күн өтеді.

Әрбір емтихан алдында университет оқытушылары кестеге сәйкес кеңес береді.

Шығармашылық емтихандарды өткізу күндері талапкерлерге:

1) Нұрсұлтан қаласы уақыты бойынша сағат 10.00-де кешікпей емтиханда болу қажет.

2) өзімен бірге фонограмманы ойнату жүзеге асырылатын тасығышы (флешка, қатты диск және т.б.); сондай-ақ музыкалық шығармаларды орындау үшін музыкалық аспабы (фортепианодан басқа) болуы тиіс.

4) Қабылдау шығармашылық емтихандарының нәтижелерін бағалау критерийлері

Шығармашылық емтихандарды Пәндік комиссия Қабылдау комиссиясы бекіткен төмендегі критерийлерге сәйкес 50 балдық шкала бойынша бағалайды.

Емтихан үшін мүмкін болатын ең жоғары баға-50 балл.

«Музыкалық-орындау аппаратының ерекшеліктерін және музыкалық қабілеттерін диагностикалау» бірінші шығармашылық емтихан үшін мүмкін болатын ең жоғары баға-50 балл.

«Жеке музыкалық орындаушылық (вокалдық, аспаптық)» екінші шығармашылық емтихан үшін мүмкін болатын ең жоғары баға - 50 балл.

Қорытынды баға бірінші және екінші шығармашылық емтихандар үшін бағалар сомасынан қалыптастырылады және - 100 балды құрайды.

Емтихан қорытындысы бойынша ППУ белгілеген ең төменгі балдан (49 және одан төмен балл) төмен жинаған талапкер шығармашылық қабылдау емтихандарын тапсырмаған болып есептеледі, конкурсқа қатыспайды.

Балл саны көрсетілген бағаларды Қабылдау комиссиясы емтихан аяқталғаннан кейін бір күн ішінде қояды. Шығармашылық емтихан

нәтижелерінің тізімі ППУ сайтында орналастырылады. Шығармашылық емтиханның нәтижелері жарияланғаннан кейін емтиханнан кейінгі күні апелляция өткізіледі. Бағаны өзгерту туралы шешімді апелляциялық комиссия мүшелері алқалы түрде қабылдайды.

МУЗЫКАЛЫҚ БІЛІМІ ЖОҚ ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНДАРДЫҢ МАЗМҰНЫ

1-ші шығармашылық емтихан-»Музыкалық-орындаушылық аппарат пен музыкалық қабілет ерекшеліктерінің диагностикасы».

Емтиханның мақсаты: талапкердің музыкалық-орындаушылық аппаратының ерекшеліктері мен табиғи музыкалық қабілеттерінің қалыптасу деңгейін анықтау.

Қабілеттерді анықтау келесі критерийлер бойынша жүзеге асырылады:

- 1) ырғақты қабылдау және қарқынметырғақ сезімі;
- 2) музыкалық есту қаблеті (интонациялық, әуендік, гармоникалық, тембрлік, динамикалық);
- 3) музыкалық есте сақтау (қарқынметырғақтық, жоғары дыбыстық, әуендік, гармоникалық);
- 4) вокалдық деректер (дауыс тембрі, дауыс күші, дауыстың динамикалық қозғалысы, әншілік диапазон, вокалдық мәдениет, артикуляциялық ерекшеліктер);
- 5) тірек-қимыл аппараты (қалып, корпус жағдайының тұрақтылығы, кеңістікте бағдарлану және үйлестіру);
- 6) мотор-қозғалыс дағдылары (қолдың төзімділігі мен күші, екі қолдың арасындағы үйлестіру, қолдың икемділігі, саусақтардың қозғалғыштығы).

1-ші шығармашылық емтиханның ең жоғары бағасы-50 балл.

Бағалау критерийлері

Балдар	Талаптар
20-45	барлық параметрлер бойынша жоғары көрсеткіштер
10-20	кейбір параметрлер бойынша жеткіліксіз дамыған музыкалық қабілеттер, жоғары деңгейге жақын орташа деңгейден жоғары көрсеткіштер
8-15	кейбір параметрлер бойынша жеткіліксіз дамыған музыкалық қабілеттер, көрсеткіштер орташа деңгейден төмен, төмен деңгейге жақын
0-5	көптеген параметрлер бойынша қалыптаспаған музыкалық қабілеттер

2-ші шығармашылық емтихан - «жеке музыкалық орындаушылық (вокалдық, аспаптық)».

Емтиханның мақсаты: талапкердің вокалдық және аспаптық, хореографиялық музыкалық-орындаушылық дағдыларының қалыптасу деңгейін анықтау.

Емтихан кезінде талапкер орындауы керек:

1) (ән, романс, ария, эстрадалық, кантри, рок-композиция, би және т.б.). жанрларда өз таңдауы бойынша екі әртүрлі сипаттағы вокалдық шығармалар

Шығарманы а капелла (сүйемелдеусіз), аккомпаниатордың сүйемелдеумен (фортепиано), кез келген музыкалық аспаптың өз сүйемелдеуымен, не фонограмма мен орындауға болады.

2) курстарда немесе БММ, БӨМ-де музыкалық даярлық оқу процесінде не өз бетінше үйренген музыкалық аспаптарда (фортепиано, баян, қобыз, шертер, гитара және т. б.) әртүрлі сипаттағы екі шығарма.

2-ші шығармашылық емтиханның ең жоғары бағасы-50 балл.

Бағалау критерийлері

Балдар	Талаптар
20-45	барлық параметрлер бойынша жоғары көрсеткіштер
10-20	кейбір параметрлер бойынша жеткіліксіз дамыған музыкалық-орындаушылық вокалдық және аспаптық дағдылар, көрсеткіштер ортадан жоғары деңгейге жақын
8-15	кейбір параметрлер бойынша жеткіліксіз дамыған музыкалық-орындаушылық вокалдық және аспаптық дағдылар, көрсеткіштері орташа деңгейден төмен, төмен көрсеткіштерге жақын
0-5	көптеген параметрлер бойынша қалыптаспаған музыкалық-орындаушылық вокалдық және аспаптық дағдылар

Шығармашылық емтиханның екі тапсырмасы үшін 100 балл, егер талапкер музыкалық шығарманы және музыкалық-орындаушылық дағдыларды талдау дағдысын көрсету кезінде белгіленген критерийлер бойынша ең жоғары балл жинаған жағдайда қойылады.

МУЗЫКАЛЫҚ БІЛІМІ БАР ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАННЫҢ МАЗМҰНЫ

1-ші шығармашылық емтихан - «Жеке музыкалық орындаушылық (вокалдық, аспаптық, хореографиялық)».

Емтиханның мақсаты: талапкердің музыкалық талдау дағдыларының қалыптасу деңгейін және вокалдық және аспаптық, хореографиялық шығармалардың музыкалық-орындаушылық мәдениетінің қалыптасу деңгейін анықтау.

Емтихан кезінде талапкерге талдау жасау қажет:

- 1) 1-қосымшада келтірілген жоспар бойынша емтиханда вокалдық және аспаптық орындау үшін таңдалған шығармалар;
- 2) комиссияның орындалатын туындыларды түсіндіру мазмұны мен ерекшеліктері жөніндегі сұрақтарына жауап беру.

Емтихан кезінде талапкер орындауы керек:

- 1) (ән, романс, ария, эстрадалық, кантри, рок-композиция, би және т.б.). жанрларда өз таңдауы бойынша екі әртүрлі сипаттағы вокалдық, хореографиялық шығармалар

Шығарманы а капелла (сүйемелдеусіз), аккомпаниатордың сүйемелдеумен (фортепиано), кез келген музыкалық аспаптың өз сүйемелдеуімен, не фонограмма мен орындауға болады.

- 2) колледжде музыкалық дайындық процесінде үйренген музыкалық аспаптарда (фортепиано, баян, қобыз, шертер, гитара және т.б.) екі әртүрлі сипаттағы шығармалар.

Музыкалық шығарманы талдау дағдыларын бағалау кестеде келісілген критерилер бойынша жүзеге асырылады

Балдар	Талаптар
20-45	талдаудың барлық бөлімдері бойынша талаптар орындалған
10-20	талдаудың кейбір параметрлері бойынша музыкалық мәнерлілік құралдары жеткіліксіз ұсынылған және шығарманың музыкалық бейнесін түсіндіруге дәлелді дәлелдер келтірілмеген
8-15	талдаудың бірнеше бөлімінде музыкалық мәнерлілік құралдары мүлдем ұсынылмаған және музыкалық шығарманың бейнесін түсіндіруге дәлелдер келтірілмеген
0-5	музыкалық шығарманың бейнесін жасау үшін қолданылатын музыкалық мәнерлілік құралдары дұрыс анықталмаған, музыкалық шығарманың орындаушылық интерпретациясы жоқ

**Музыкалық орындау дағдыларын анықтау кестеде келтірілген
критерийлер бойынша жүзеге асырылады**

Баллдар	Талаптар
31-45	Мәтін қатесіз жатқа, эмоционалды-жарқын, автордың ниеті мен стилін дәл жеткізуде орындалады
21-30	Мәтін жатқа орындалады, музыкалық мәтіннің 2-3 дәлсіздігіне, эмоционалдылықтың орташа деңгейіне рұқсат беріледі
10-20	Мәтін жатқа орындалады, бірақ шығарманың эмоционалдылығы мен стилизациясы жоқ
0-9	Мәтін жатқа орындалмайды, музыкалық шығарманың стилі бұзылады, орындау эмоционалды емес

Шығармашылық емтиханның екі тапсырмасы үшін 100 балл, егер талапкер музыкалық шығарманы және музыкалық-орындаушылық дағдыларды талдау дағдысын көрсету кезінде белгіленген критерийлер бойынша ең жоғары балл жинаған жағдайда қойылады.

Қосымшасы А

Музыкалық шығарманы талдау жоспары

I. Шығарма, оның авторлары туралы жалпы мәліметтер.

Жазған жылы. Музыка және мәтін авторлары. Музыкалық шығарманың жанрын анықтаңыз. Егер талданатын шығарма неғұрлым ірі шығарманың бөлігі болып табылса, оның қалған бөліктерін (бөліктердің санын және т.б.) қысқаша сипаттау керек.

Композитордың өмірі мен шығармашылығы туралы мәліметтер: өмір сүрген жылдары, шығармашылықтың қысқаша сипаттамасы, негізгі шығармалары. Вокалды/аспаптық шығармашылықтың толығырақ сипаттамасы. Мәтін авторы туралы қысқаша ақпарат: өмір сүрген және жұмыс істеген дәуір, өлеңнің құрылу тарихы мен жазған жылы.

II. Музыкалық-мәнерлілік құралдар.

Шығарма формасы (бір бөлік (кезең)), екі бөлік, үш бөлік (күрделі, қарапайым), шумақты, шумақты- вариациялық, сонаттық, рондо және т.б.).

Әуеннің сипаттамасы: тақырып, оның сипаты, интонациясы, метроритмиялық ерекшеліктері, қарқыны. Музыкалық-тақырыптық материалды дауыстар арасында, солист партиясы мен сүйемелдеудің арасында бөлу. Ладотональды ерекшеліктер: негізгі тоналдылықты, ауытқуды, модуляцияны, салыстыруды анықтау.

Гармонияны талдау-шығарманың гармониялық тілінің сипаттамасы, оның ерекшеліктері. Фактураның сипаттамасы (жазу түрі): гармониялық, гомофонды-гармониялық, полифониялық (фуга, фугато, сонаталық форма), Канон, аралас және т. б.

III. Вокалдық талдау

Вокалдық партия диапазоны. Тесситуралық жағдайлар.

Интонацияның ерекшеліктері. Әуендік, гармоникалық строй. Ладотональды жоспар негізінде интонациялық тұрғыдан ең қиын сәттерді анықтау. Интонациялық қиындықтарды жеңу жолдары.

Ансамбль – барлық түрлерін сипаттау-ырғақтық, қарқындылық, динамикалық, дикциялық, вокалдық, унисондық және т. б.

Ең тән вокалдық ерекшеліктерді анықтау-әншілік тыныс алу (фразалар бойынша, тізбекті). Дыбыстандыру тәсілдерінің сипаттамасы (legato, non legato, staccato және т.б.).

Вокалдық шығарманың дикциялық ерекшеліктері, жанрын, стилін, сипатын, қарқынын, динамикасын, тесситурасын, дыбысталуын ескере отырып, аспаптық шығарманың штрихтық/артикуляциялық ерекшеліктері. Вокалды шығарма үшін мәтінді орфоэпиялық талдау.

IV. Орындаушылық талдау.

Әдеби және музыкалық мәтіндердің байланысын ашу, музыкалық мәнерліліктің барлық құралдарын анықтау (қарқын, динамика, агогика, фразировка, логикалық шарықтау шегі, көркемдік орындау жоспарын құру). Шығарманың барлық терминдері анықталуы керек. Шығарманың барлық қиындықтарын анықтау: ырғақты, интонациялық, тесситуралық, дикциялық, вокалдық.